

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT57 4010 0510 0467 0211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2019-12- Nr.

Į 2019-11-29 Nr. 2-7927

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, įvertinusi derinimui pateiktą [Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio \(5G\) plėtros 2020-2025 m. gairių patvirtinimo“ projektą](#) (toliau – Nutarimo projektas), informuoja, kad pagal kompetenciją esminių pastabų ir pasiūlymų šiam Nutarimo projektui neturi, tačiau atkreipia dėmesį į šiuos aspektus:

1. Pastebėtina, kad nuorodos į teisės aktus turėtų būti dėstomos vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 15 punkto nuostatomis, o nuorodos į Europos Sąjungos priimamus teisės aktus bei jų trumpiniai dėstomi vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktų nuorodų pateikimo įstatymuose ir kituose teisės aktuose rekomendacijų, patvirtintų Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2002 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 106K „Dėl nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus pateikimo įstatymuose ir kituose teisės aktuose rekomendacijų patvirtinimo“, nuostatomis, todėl Nutarimo projektu tvirtinamose Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairėse (toliau – Gairės) pirmą kartą darant nuorodas į Europos Sąjungos teisės aktus, reikėtų nurodyti ne tik jų pilną pavadinimą, bet ir oficialaus paskelbimo šaltinį.

2. Nutarimo projekto 2 punkte institucijas siūlytina dėstyti abėcėlės tvarka.

3. Gairių 7 punkte po žodžių „judriojo ryšio (5G)“ įrašytinas žodis „plėtros“.

4. Pastebėtina, kad Gairių 1 punkte įvestas trumpinys „5G ryšys“ ne visur tekste vartojamas vienodai (pavyzdžiui, Gairių 3 punkte vienur nurodomas „5G“, kitur „5G ryšys“; Gairių 4 punkte – „5G“). Siūlytina penktosios kartos judriojo ryšio trumpinį visame Gairių ir Gairių priemonių plane (toliau - Priemonių planas) vartoti nuosekliai vienodai.

5. Priemonių plano 1.5 papunktyje siūlytina įsivesti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos trumpinį ir jį naudoti Priemonių plano 1.6-1.7 papunkčiuose.

6. Siūlytina suderinti Gairių 13.1 papunktį su Priemonių plano 1.5-1.6 papunkčiais, o Gairių 14 punktą su Priemonių plano 1.8 papunkčiu.

7. Atsižvelgiant į Gairių 26 punkto nuostatas, siekiant aiškumo siūlytina Priemonių plano 2.9 papunktyje konkrečiai nurodyti, kokias teises priemones siūloma parengti ir įgyvendinti.

8. Siūlytina Nutarimo projektą, Gaires ir Priemonių planą peržiūrėti kalbos požiūriu, atkreipiant dėmesį ir į teksto skyrybą.

Teisingumo viceministras

Žydrūnas Plytnikas

Sandra Vasiulytė - Maliaukė, (8 5) 266 2951, el. p. sandra.vasiulyte@tm.lt
Mykolas Šavelskis, (8 5) 2191886, el. p. mykolas.savelskis@tm.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA 188604955, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-12-18 Nr. (1.6E) 2T-1354
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2019-12-18 Nr. 1-11167
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Sandra Vasiulytė - Maliaukė, Vyriausioji specialistė, Teisės sistemos grupė
Sertifikatas išduotas	SANDRA VASIULYTĖ-MALIAUKĖ, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-18 08:43:28 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-18 10:00:07 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-10-19 10:01:50 – 2021-10-18 10:01:50
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Dalia Baležentė, Grupės vadovė, Teisės sistemos grupė
Sertifikatas išduotas	DALIA BALEŽENTĖ, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-18 08:44:19 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-18 10:00:07 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-11-09 10:56:40 – 2021-11-08 10:56:40
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Mykolas Šavelskis, Patarėjas, Atitikties Europos Sąjungos teisei skyrius
Sertifikatas išduotas	MYKOLAS ŠAVELSKIS, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-18 08:45:40 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-18 10:00:07 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-07-30 10:51:33 – 2022-07-29 10:51:33
Parašo paskirtis	Vizavimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Karolis Dieninis, Direktorius, Europos teisės departamentas
Sertifikatas išduotas	KAROLIS DIENINIS, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-18 08:54:54 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-18 10:00:08 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-07-25 09:58:08 – 2022-07-24 09:58:08
Parašo paskirtis	Vizavimas

DETALŪS METADUOMENYS

Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lina Lukoševičiūtė, L.e. kanclerio pareigas
Sertifikatas išduotas	LINA LUKOŠEVIČIŪTĖ, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-18 09:44:51 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-18 10:00:08 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-06-28 12:41:27 – 2022-06-27 12:41:27
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Žydrūnas Plytnikas, Teisingumo viceministras
Sertifikatas išduotas	ŽYDRŪNAS PLYTNIKAS, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-18 09:45:18 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-18 10:00:09 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-01-24 10:50:54 – 2022-01-23 10:50:54
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, į.k. 188604955 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-09-25 15:37:33 iki 2022-09-24 15:37:33 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, į.k.188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:55:24 iki 2021-12-26 13:55:24
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.4.43
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2019-12-18 10:27:15)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-12-18 10:27:16 Dokumentų valdymo sistema Avilys

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, <http://am.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministerijai

2019-12-   Nr. (14)-D8-
į 2019-11-29   Nr. 2-7927

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Susipažinę su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių patvirtinimo“ projektu, informuojame, kad Aplinkos ministerija pagal kompetenciją nutarimo projektui pastabų ir pasiūlymų neturi.

Aplinkos viceministras

Marius Narmontas

V. Sosunovičius, 8~706 63579, el. p. vitalijus.sosunovicius@am.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 188602370, A. Jakšto g. 4, 01105 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Susisiekimui - 5G 2019-12-16
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-12-18 Nr. (14)-D8(E)-3646
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2019-12-18 Nr. 1-11176
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	MARIUS NARMONTAS, Viceministras
Sertifikatas išduotas	MARIUS NARMONTAS, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-18 09:27:36 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-18 09:27:58 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-09-05 09:52:28 – 2022-09-04 09:52:28
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "Dokumentų valdymo sistema VDVIS LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema VDVIS LT", sertifikatas galioja nuo 2017-12-09 10:33:42 iki 2022-12-09 10:33:42 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, į.k.188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:55:24 iki 2021-12-26 13:55:24
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elektroninė dokumentų valdymo sistema VDVIS, versija v. 3.04.02
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. META-INF/signatures/signatures1.xml#S1: Sertifikatas patvirtintas nepatikimu sertifikavimo centro sertifikatu (subjektas: Dokumentų valdymo sistema VDVIS).
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-12-18 11:54:45 Dokumentų valdymo sistema Avilys

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Susisiekimo ministerijai

I 2019-11-29 Nr.2-7927

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

100 Atkurtai
Lietuvai

Finansų ministerija, išnagrinėjusi Susisiekimo ministerijos pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairių patvirtinimo“ projektą (toliau – Projektas) teikia šias pastabas:

1. Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairių (toliau – Gairės) 15 punkte (įskaitant papunkčius) ir jų priemonių plano (toliau – Gairių planas) 1.9 papunktyje siūloma Finansų ministerijai kartu su kitomis institucijomis ir judriojo ryšio operatoriais iki 2020 m. II ketv. inicijuoti teisinio reguliavimo pakeitimus, kurie sudarytų skaidrias ir vienodas sąlygas judriojo ryšio infrastruktūrai įrengti valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančiuose nekilnojamojo turto objektuose (pastatuose, pvz. ant pastatų stogų, taip pat inžineriniuose statiniuose ar jų dalyse).

Finansų ministerijos, kaip institucijos, atsakingos už valstybės turto bendros politikos formavimą, nuomone teisinio reguliavimo pakeitimai neturėtų būti siejami su valstybės ar savivaldybių nekilnojamojo turto (statinių, pastatų ar jų dalių) valdymu, naudojimu ir disponavimu juo. Instituciniuose pasitarimuose dėl Gairių projekto esame minėję, kad valstybės/savivaldybės nekilnojamojo turto nuoma nėra tinkamas būdas infrastruktūrai įrengti, nes 5G ryšiu naudosis ne tik turto valdytojas, kuris nuomotų nekilnojamojo turto objektą (jo dalį), bet ir kiti ryšio vartotojai. Atsižvelgus į tai, kad Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo (toliau – Turto valdymo įstatymas) 1 straipsnio 1 dalis sudaro sąlygas, valstybės/savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką ir sąlygas nustatyti specialiuose įstatymuose, siūlome specialiaame Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme nustatyti nekilnojamųjų daiktų servituto teisinį reguliavimą, kuris supaprastintų galimybes įrengti 5G infrastruktūrą bet kuriam savininkui (ne tik valstybei ar savivaldybėms) priklausančiuose nekilnojamojo turto objektuose. Manome, kad už šios priemonės įgyvendinimą atsakingu vykdytoju turėtų būti institucija, kurios kompetencijos sritis apima elektroninių ryšių reguliavimą.

Finansų ministerijos išvada

2. Gairių 24 punkto (kartu su 24.1 ir 24.2 papunkčiais), taip pat Gairių plano 2.6 papunktyje siūloma nustatyti judriojo ryšio operatoriams, diegiantiems 5G ryšio sistemas, galimybę taikyti MTEP lengvatą pelno mokesčiui mažinti, o 2.7 papunktyje – įvertinti ir nustatyti finansinių, mokestinių lengvatų taikymo galimybę judriojo ryšio operatoriams, diegiantiems 5G ryšio sistemas.

Nemanome, kad būtų tikslinga svarstyti pateiktą siūlymą nustatyti judriojo ryšio operatoriams, diegiantiems 5G ryšio sistemas, galimybę taikyti MTEP lengvatą, nes tai būtų nesuderinama su MTEP lengvatos tikslais. Taikant MTEP lengvatą įmonės skatinamos vykdyti MTEP veiklą ir vykdant tą veiklą pasiektus rezultatus panaudoti įmonės veikloje pajamų uždirbimui. Tais atvejais, kai įmonės savo veikloje diegia kitų įmonių sukurtas technologijas, taikoma kita pelno mokesčio lengvata, suteikianti galimybę investicijų į Pelną mokesčio įstatymo 46¹ straipsnyje nustatytus reikalavimus atitinkantį ilgalaikį turtą suma susimąžinti apmokestinamąjį pelną iki 100 proc. Jeigu investicijų suma viršija per mokestinį laikotarpį apskaičiuotą apmokestinamąjį pelną, viršijanti investicijų suma gali būti perkeliama už vėlesnius keturis vienas po kito einančius mokestinius laikotarpius apskaičiuotoms apmokestinamojo pelno sumoms sumažinti.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu galiojančios pelno mokesčio lengvatos užtikrina palankias apmokestinimo sąlygas naujausias technologijas įsidediančioms įmonėms, siūlome atsisakyti Gairių 24 punkto (kartu su 24.1 papunkčiu) ir Gairių plano 2.6 punkto. Taip pat siūlome atitinkamai patikslinti Gairių 24.2 papunktį ir Gairių plano 2.7 punktą išbraukiant žodžius „mokestinių lengvatų“ ir paliekant tolesniam svarstymui tik kitas finansines paskatas.

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2019-12-17
Į 2019-11-29

Nr. (1.1.5-411) 10-7605
Nr. 2-7927

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020–2025 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2019 m. lapkričio 29 d. raštu Nr. 2-7927 derinti pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas) ir teikia šiuos pasiūlymus:

1. Nutarimo projektu siūlomų patvirtinti Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių (toliau – Gairės) 1 priedo 1.5 ir 1.6 papunktyje numatomų priemonių atsakingu vykdytoju nurodyti tik Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos;

2. Gairių 1.7 papunktyje numatomos priemonės atsakingu vykdytoju nurodyti tik Sveikatos apsaugos ministeriją.

Sveikatos apsaugos viceministras

Algirdas Šešelgis

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2019-12-   Nr.
I 2019-11-29 Nr. 2-7927

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020–2025 M.
GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija išnagrinėjo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių patvirtinimo“ projektą ir teikia pastabas ir pasiūlymus.

Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių priemonių plano 1.9 papunktyje numatytos priemonės „Supaprastinti teisinį reguliavimą sudarant skaidrias ir vienodas sąlygas judriojo ryšio infrastruktūrai įrengti valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančiuose nekilnojamojo turto objektuose (pastatuose, pvz. ant pastatų stogų, taip pat inžineriniuose statiniuose ar jų dalyse)“ viena iš atsakingų vykdytojų yra nurodyta ir Krašto apsaugos ministerija. Šios priemonės poreikis grindžiamas pernelyg sudėtingomis biurokratinėmis procedūromis siekiant valstybei ar savivaldybėms nuosavybės teise priklausančią turtą panaudoti judriojo ryšio infrastruktūrai įrengti.

Atkreipiame dėmesį, kad Krašto apsaugos ministerija neformuoja politikos valstybei ar savivaldybėms nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo ar viešųjų pirkimų srityse, todėl prašome patikslinti, koku būdu ir kokia apimtimi Krašto apsaugos ministerija turėtų vykdyti 1.9 papunktyje numatytą priemonę arba nepriskirti Krašto apsaugos ministerijos prie nurodytos priemonės atsakingų vykdytojų.

Krašto apsaugos viceministras

Edvinas Kerza

R. Gamulis, tel. 8 706 80 809, el. p. rimgaudas.gamulis@kam.lt,
kpt. M. Keliotis, tel. 8 706 80 597, el. p. mantas.keliotis@kam.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Krašto apsaugos ministerija 188602751, Vilnius, Totorių g. 25
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-12-20 Nr. 12-01-2004
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2019-12-20 Nr. 1-11331
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	EDVINAS KERZA, Viceministras
Sertifikatas išduotas	EDVINAS, KERZA LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-20 12:58:00 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-20 12:58:29 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2018-12-22 15:59:04 – 2023-12-21 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema DokVIS, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, į.k.188602751 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:53:48 iki 2021-12-26 13:53:48 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, į.k.188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:55:24 iki 2021-12-26 13:55:24
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2019-12-20 14:32:15)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-12-20 14:32:15 Dokumentų valdymo sistema Avilys

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYSIŲ REGULIAVIMO TARNYBA

Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministerijai

2019-12-06 Nr. (37.6) 1B-3822
Į 2019-11-29 Nr. 2-7927

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020–2025 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2019 m. lapkričio 29 d. raštu Nr. 2-7927 išvadoms pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių patvirtinimo“ projektą (toliau – projektas) ir teikia šias pastabas:

1. Gairių priedo 1.2 papunktyje Tarnybai numatyta priemonė „Nustatyti poreikį ir jam esant, paskirti ryšio operatoriams radijo dažnius iš 24,25–27,5 GHz radijo dažnių juostos.“ Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina šioje priemonėje aiškiai įvardyti, kad rinkos poreikis bus nustatomas viešosios konsultacijos būdu, o Gairių priedo 1.2 papunktį išdėstyti taip:

„1.2. Atlikti viešąją konsultaciją dėl poreikio 5G ryšio diegimui ir plėtrai naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 24,25–27,5 GHz radijo dažnių juostos, o nustatius, kad toks poreikis yra, paskirti radijo dažnius (kanalus) iš 24,25–27,5 GHz radijo dažnių juostos.“

2. Atsižvelgiant į tai, kad Gairių 14 punkte, su kuriuo siejama Gairių priedo 1.8 papunktyje nurodyta priemonė, iš esmės kalbama ne apie viešojo judriojo ryšio *teritorinę aprėptį*, o apie viešojo judriojo ryšio *paslaugų prieinamumą* visuomeninės paskirties pastatuose, siūlytina suderinti Gairių 14 punktą ir Gairių priedo 1.8 papunktį, pastarąjį išdėstant taip:

„1.8. Pakeisti statybos techninių reglamentų reikalavimus ir elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo reglamentavimą, siekiant užtikrinti viešųjų judriojo ryšio paslaugų prieinamumą visose visuomenei prieinamose visuomeninių pastatų patalpose.“

Taip pat, atsižvelgiant į galimą poreikį Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklės, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. 1V-978 „Dėl Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo, žymėjimo, priežiūros ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, tikslinti į nacionalinę teisę perkeltiant Direktyvą (ES) 2018/1972¹ ir siekiant užtikrinti teisėkūros sistemiškumo principo laikymąsi, siūlytina Gairių priedo 1.8 papunktyje nurodytos priemonės įgyvendinimo terminą derinti su Direktyvos (ES) 2018/1972 perkėlimo terminu, t. y. „Iki 2020 m. IV ketv.“

3. Gairių priedo 2.9 papunktyje nurodytas neįvardintų teisinių priemonių parengimas ir įgyvendinimas² negali būti laikomas Gairių įgyvendinimo priemone. Skirtingai nei kitų Gairių priede numatytų priemonių atveju, nėra aiškus nei Gairių priedo 2.9 papunktyje nurodytos priemonės turinys, nei jos įgyvendinimo būdai. Šios priemonės poreikis ir turinys Gairių 26 punkte iš esmės paaiškinamas tik tuo, kad „numatoma skatinti inovatyvių ir pažangių technologinių

¹ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (nauja redakcija) (OL 2018 L 321, p. 36).

² Gairių priedo 2.9 papunktyje yra numatyta, kad Susisiekimo ministerija ir Tarnyba įgyvendins priemonę „Parengti ir įgyvendinti teises priemones, skatinančias judriojo ryšio paslaugų plėtrą daiktų interneto ir mašinų tarpusavio sąveika grindžiamiems įrenginiams.“

sprendimų taikymą“ ir, kad „reikia užtikrinti pažangiausių judriojo ryšio sprendimų įgyvendinimą Lietuvoje“.

Pažymėtina, kad pagal elektroninių ryšių teisę Lietuvoje jau dabar sudarytos teisinės sąlygos inovatyviausių ir pažangiausių technologinių sprendimų diegimui: vadovaujantis ERĮ 2 straipsniu, *elektroninių ryšių veiklos teisinis reglamentavimas turi būti lankstus ir technologiškai neutralus*, kad neužkirstų kelio *technologinei raidai, naujovių diegimui ir elektroninių ryšių plėtrai*. Be to, elektroninių ryšių veiklos reguliavimas taip pat privalo remtis ir *mažiausio būtino reguliavimo principu*, o bet kokie teisiniai įpareigojimų rinkos dalyviams gali būti nustatomi tik laikantis proporcingumo principo ir turi būti motyvuoti. Atsižvelgiant į tai, šiuo metu galiojantis elektroninių ryšių veiklos teisinis reglamentavimas jau užtikrina galimybę naudoti visas šiuo metu rinkoje siūlomas technologijas tiek steigiant viešuosius fiksuotojo ar judriojo ryšio tinklus, tiek jais teikiant elektroninių ryšių paslaugas. Viešųjų ryšių tinklų ir (arba) viešųjų elektroninių paslaugų teikėjai, veikiantys veiksmingos konkurencijos sąlygomis, turi teisę patys spręsti, kaip vykdyti tinklo plėtrą ir kokiomis technologijomis, atsižvelgiant į savo galimybes ir paslaugų gavėjų poreikius, teikti elektroninių ryšių paslaugas. Įvairiuose sektoriuose atsirandant pagrįstam daiktų interneto ir įrenginių tarpusavio sąveikos paslaugų teikimo poreikiui ir augant paslaugų gavėjų suinteresuotumui naudotis tokiais galiniais įrenginiais, Tarnybos nuomone, elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turėtų būti suinteresuoti tenkinti ekonomiškai pagrįstą rinkos poreikį ir investuoti į atitinkamų paslaugų plėtrą. Tuo tarpu, tam tikros skatinančios priemonės turėtų kiek įmanoma palengvinti ir sudaryti palankesnes sąlygas laisvoje elektroninių ryšių rinkoje teikiamų inovatyviausių paslaugų teikimui. Atitinkamos lengvinančios ir skatinančios priemonės jau yra numatytos Gairių priedo 2.1–2.8 papunkčiuose.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu galiojantis elektroninių ryšių veiklos teisinis reglamentavimas nenumato jokių kliūčių viešųjų judriojo ryšio paslaugų, įskaitant įrenginių tarpusavio sąveikos paslaugų ir daiktų interneto, plėtrai, siūlytina arba atsisakyti Gairių priedo 2.9 papunktyje nurodytos priemonės (atitinkamai išbraukiant Gairių 26 punkte skliausteliuose esantį teiginį), arba aiškiai nurodyti, kokių elektroninių ryšių teisę atitinkančių konkrečių veiksmų turi būti imamasi, atitinkamai įtraukiant ir viešųjų judriojo ryšio tinklų ir (ar) paslaugų teikėjus, o priemonės poreikį detalizuoti ir pagrįsti Gairių 26 punkte.

Papildomai teikiame šiuos redakcinius pastebėjimus:

1. Gairių 8.5 papunktyje nurodoma, kad Gairėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos ERĮ. Tačiau pastebėtina, kad tokios Gairėse vartojamos sąvokos, kaip „ryšio operatorius“, „judriojo ryšio operatorius“, nėra ERĮ nei apibrėžtos, nei vartojamos. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Gairėse vartoti ERĮ apibrėžtas (vartojamas) sąvokas, arba, jei yra poreikis, pirmą kartą pavartojus ERĮ reikalavimus atitinkančią sąvoką, įsivesti toliau Gairėse vartojamą jos sutrumpinimą.

2. Kai kuriuose Gairių punktuose (papunkčiuose) tos pačios radijo dažnių juostos nurodomos skirtingai (pvz., vienais atvejais nurodoma 3400–3800 MHz, kitais atvejais 3.4–3.8 GHz; vienais atvejais nurodant radijo dažnių juostas skaitmenys skiriami kableliais (24,25–27,5 GHz), kitais atvejais taškais (24.25–27.5 GHz) ir pan.). Siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, siūlytina Gairėse vartoti vienodą radijo dažnių juostų nurodymo formatą, t. y. 3400–3800 MHz, 24,25–27,5 GHz radijo dažnių juosta, ir atitinkamus Gairėse nurodytus jų sutrumpinimus.

Direktoriaus pavaduotojas, pavaduojantis direktorių

Mindaugas Žilinskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministerijai

Nr.

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M.
GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija išnagrinėjo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 2019 m. lapkričio 29 d. raštu Nr. 2-7927 išvadoms pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairių patvirtinimo“ (toliau – Gairės) projektą ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 2 straipsnyje apibrėžtą valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų sąvoką siūlome:

1. Gairių 16 punkte ir Priemonių plano 1.10 punkte vietoje formuluotės „nacionalinių, regioninių ar vietos valdžios institucijų“ vartoti formuluotę „valstybės ar teritoriniu lygiu veikiančių valstybės institucijų ir įstaigų, taip pat savivaldybių“;

2. Gairių 12.2, 17, 22, 24.1 ir 27 punktuose vietoje formuluočių „valstybės institucijos ar valstybės institucijos, įstaigos“ vartoti formuluotę „valstybės institucijos ir įstaigos“.

Vidaus reikalų viceministrė

Beata Maliušicka

Adomas Puidokas, (8 5) 271 8838, el. p. adomas.puidokas@vrm.lt

Virginijus Vaškelis, (8 5) 2718274, el. p. virginijus.vaskelis@vrm.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija 188601464, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius, Lietuva
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-12-16 Nr. 1D-6356
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2019-12-16 Nr. 1-11094
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Beata Maliušická, Viceministrė
Sertifikatas išduotas	BEATA MALIUŠICKAJA, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-16 09:48:40 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-16 09:48:45 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-09-26 09:44:21 – 2022-09-25 09:44:21
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vanda Turauskienė, Dokumentų tvarkytoja
Sertifikatas išduotas	VANDA TURAUSKIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-16 11:14:15 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-C
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-16 11:14:17 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-09-28 08:35:02 – 2021-09-27 08:35:02
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, i.k.188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:55:24 iki 2021-12-26 13:55:24
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v11.0.0.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2019-12-16 15:38:30)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2019-12-16 15:38:30 Dokumentų valdymo sistema Avilys

2019-12-16 Nr 65

i _____ Nr _____

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
Gedimino pr. 17, 01505 Vilnius
sumin@sumin.lt

DĖL 5G GAIRIŲ

Lietuvos kabelinės televizijos asociacija (toliau – LKTA) susipažino su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos pateiktomis viešai konsultacijai Lietuvos Respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairių projektu (toliau – projektas)¹ ir teikia šias bendras pastabas.

1. Dėl nevienodų kitų infrastruktūrų panaudojimo sąlygų

LKTA, primena, kad direktyva², kuria nustatoma, kaip turi būti mažinama el. ryšių tinklų (ERT) vystymo kaštai – panaudojant tam tinkamas kitas fizines infrastruktūras. Šiuo tikslu yra pakeistas ERĮ ir RRT Taisyklės. Pabrėžtina, kad ši direktyva yra neutrali įvairių el. ryšių infrastruktūrų požiūriu ir taikoma visų technologijų tinklams (ir judriojo/mobiliems ir stacionariems). Tuo tarpu gairėse numatomas tik 5G vystymui kitose tinkamose fizinėse infrastruktūrose reikalingi teisės aktų papildymai. Neaišku, ar mobilaus ryšio operatoriai galės pasinaudoti suteiktomis lengvatomis įrengiant tinklus kitose infrastruktūrose gerinant ir plėtojant 3G ar 4G tinklus, nors yra numatytos galimybės subnuomoti gautas vietas antenų talpinimui (gairių 15.3 p.). Siekiant technologinio neutralumo, vystant 5G plėtrą neturi būti pamiršti ir stacionarūs tinklai, todėl gairių 14 – 17 punktuose ir/ar Priedo 1.8. – 1.11 papunkčiuose būtina pažymėti, kad nurodyti teisės aktų pakeitimai turėtų sudaryti analogiškas sąlygas panaudoti kitas fizines infrastruktūras visiems operatoriams.

2. Dėl finansinių, mokestinių lengvatų.

Gairių projekte numatytos mokestinės lengvatos, kurios suteikiamos tik 5 G operatoriams. LKTA mano, kad taip neturėtų būti, nes bus iškraipoma konkurencija, o mokestinių lengvatų teikimas tik vienai specifinei grupei galimai būtų valstybės pagalba, apie kurią būtina informuoti Europos sąjungos institucijas.

3. Dėl virtualių operatorių.

Gairėse numatyta daug priemonių padėsiančių vystyti 5G tinklus ir „.....užtikrinti, kad 5G ryšio sistemų ir tinklų plėtra būtų vykdoma efektyviausiu būdu, t. y. siekiant ekonomiškai efektyviai panaudoti investicijas ir jų pagrindu sukurti kuo didesnę pridėtinę vertę.....“, tačiau įgyvendinus gairėse numatytas priemones, LKTA manymu, bus sukurta situacija, kad 5G tinklus vystantys ūkio subjektai nepagrįstai įgis konkurencinį pranašumą prieš fiksuoto el. ryšio tinklų operatorius, ypač tuos, kuriuos atstovauja LKTA. Didžioji dalis LKTA narių yra vidutiniai ir maži operatoriai, kurie įprastai veikia regioninėje rinkoje. Tokie operatoriai neturi nei finansinių, nei technologinių pajėgumų savarankiškai vystyti tokias brangias technologijas kaip 5G. Tačiau šie operatoriai yra pasirengę siūlyti įvairias elektroninių ryšių, visuomenės informavimo bei informacinės visuomenės paslaugas taip prisideddami prie konkurencijos ir vartotojų pasirinkimo didinimo. Kad jie galėtų efektyviai konkuruoti su didžiaisiais operatoriais, jiems yra reikalinga prieiga prie 5G

¹ Vieša prieiga internetu: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAK/0dede2c0127c11eaad00dac7ebcb2435/>

² Vieša prieiga internetu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0061&from=lt>

infrastruktūros. **LKTA siekdama skatinti konkurenciją** siūlo į Gairių tekstą įtraukti nuostatas, kad 5G radijo dažnius (kanalus) gausiantiems operatoriams būtų nustatomas įpareigojimas suteikti prieigą prie 5G infrastruktūros virtualiems operatoriams, kurie galėtų teikti paslaugas bendrai su jos savininkais naudojant 5G infrastruktūrą.

Esant poreikiui LKTA galėtų pasiūlyti konkrečias siūlomų koreguoti gairių nuostatų formuluotes siekiant išlaikyti sąžiningą konkurenciją tarp judriojo ryšio ir fiksuoto ryšio operatorių.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai,

Direktorius
Marius Daukantas

Laba diena,

Kiekvienas organas skleidžia tam tikrą dažnį. Kiekvieno organo veiklą įtakoja Saulės ir Mėnulio padėtis kūno atžvilgiu ir kūno kryptis planetos sukimosi ir magnetinio lauko atžvilgiu. Lietuva gali pradėti kurti mokslą, kaip nukreipti elektromagnetinį lauką per įrenginius (keisti įrenginių IP adresus) ir keisti įrenginių dažnį pagal žemės sukimosi (šviesų ir tamsų paros metą), kad stiprėtų žmonių sveikata, orai planetoje rimtų ir gyvoji gamta klestėtų. Tam reikia, kad kiekvienas įrenginys skleistų bangas vartotojo nurimimo dažniu t.y. dieną stiprintų veiklą (simpatinę nervų sistemą), o naktį miegą (parasimpatinę nervų sistemą). Žmogus sveiksta, kai jo pojūčiai (uoslė, lytėjimas, skonis, regėjimas ir klausa) šviesiu paros metu stebi arba kuria, rankos ir kojos juda, o naktį pojūčiai susitraukia ir kūnas nurimsta. Todėl Lietuvos respublikos naujos kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 m. gairėse turėtų būti iškeltas tikslas sukurti mokslą "Mobiojo ryšio dažniai žmogaus sveikatai stiprinti". Atsakingu vykdytoju paskirti Lietuvos Sveikatos mokslų universitetą.

Pagarbiai,
Deivis Bluznevičius

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRIŲ
PATVIRTINIMO" PROJEKTO**

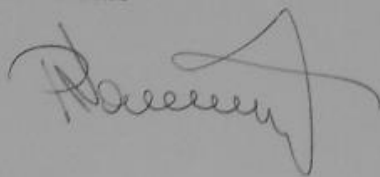
LR pilietis
POVILAS VAIČIULIS

PASTABOS / SIŪLYMAS

Pastabos išdėstytos elektroniniame priede („Dėl 2020-2025 m. gairių patvirtinimo projekto“), siūlymas - taikyti atsargumo principą, atidedant jau HN 80:2015 nustatytą leistinių verčių didinimą, bevielio 5G ryšio plėtojimą, ryšio tinklų tankinimą, kol nebus patvirtinti numatomų dažnių taikymo saugumo žmonių sveikatai (aplinkai) tyrimai.

Prašau, informuokite apie gautą raštą.

Pagarbiai,
POVILAS VAIČIULIS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS NAUJOS KARTOS JUDRIOJO RYŠIO (5G) PLĖTROS 2020-2025 M. GAIRIŲ
PATVIRTINIMO" PROJEKTO**

<https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAP/b39168b1127b11eaad00dac7ebcb2435/>

Minimose plėtros 2020-2025 m. gairėse rašoma:

(2.) kad Europos Komisijos komunikate (COM (2016) 587 final) „valstybėms narėms iškeltas uždavinys – diegti skaitmeninei Europos ateičiai skirtus tinklus.“,

pastebėtina, kad:

- komunikate siūloma keletas iniciatyvų, „kurių tikslas – sudaryti tinkamas sąlygas reikiamoms investicijoms, kurias pirmiausia turi vykdyti rinka.“

„siekiant Europos ūkio augimo ir darbo vietų kūrimo reikia gigabitinio junglumo“

- autonominiai automobiliai, e. sveikata, gamybos automatizavimas taip pat mažintų darbo vietas.

(12.2.) „Vadovaujantis HN 80:2015 nustatytais elektromagnetinio lauko ribinėmis vertėmis numatomose naudoti 5G ryšio radijo dažnių juostose, naujos kartos judriojo ryšio tinklų plėtra būtų stipriai apribota.“

- **EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS SPRENDIMAS** (Nr. 676/2002/EB)

dėl radijo spektro politikos teisinio reguliavimo pagrindų Europos bendrijoje (2002 m.)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX%3A32002D0676>

kadangi apraše (8) nurodoma, kad radijo spektro politika neturėtų remtis vien tik techniniais parametrais, bet turėtų atsižvelgti ir į kitus aspektus (ekonominis sveikatos apsaugos, socialinius).

(11.1.) rašoma, kad projekto įgyvendinimo metu plėtojant naujos kartos interneto prieigos infrastruktūrą planuojama pastatyti apie 180 ryšio bokštų.

- **LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO UNIVERSITETAS, APLINKOS INSTITUTAS**

„Aplinkos tarša“ - mokomoji knyga (2008 m.)

http://dspace.lzuu.lt/bitstream/1/548/1/Aplinkos%20tarsa.%20Rutkoviene%2C%20Sabiene_1.pdf

„Elektrosmogo intensyviai veikiama aplinka sukelia įvairius negalavimus, prastą savijautą“.

(12.) rašoma, kad HN 80:2015 pakeitimo projektas parengtas atsižvelgiant į Europos Komisijos 2019 m. atlikto tyrimo ataskaitą „Study on using millimetre waves bands for the deployment of the 5G ecosystem in the Union.“

- ataskaitos „Elektromagnetinių laukų poveikio pasekmės“ (6.1) skyriuje dėl 5G ryšio dažnių paaiškinama, kad tyrimų dėl aukštesnio dažnio bangų, mažesnių atstumų, didesnio efektyvumo (bitai, sekundės, hercai) įvairių poveikių visuomenės sveikatai atlikta nebuvo. (*„<...> higher frequency waves have not been studied in terms of their implications“, p. 103*).

<https://bruegel.org/wp-content/uploads/2019/10/KK0319410ENN.en.pdf>

(13.) „neigiamas požiūris į 5G ryšio plėtrą, tikėtina, sąlygotas dėl objektyvios ir kompetentingų institucijų ar organizacijų parengtos informacijos trūkumo.“

- „5G ryšys ir mobiliųjų telefonų saugumas“ (2019 m. publikacija **NACIONALINĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS LABORATORIJOS** interneto svetainėje)

http://www.nvspl.lt/popup2.php?m_news_id=404&tmpl_name=m_news_print_form&fbclid=IwAR0HdQ6Vft9M4pAt0hy2amF1wYel_Qei7eQlqXSuG48ysY04l9h5zIc44f0

„5G technologijai numatoma naudoti 470–790 MHz, 3,4–3,8 GHz, 24,25–27,5 GHz, 40,5–43,5 GHz, 66–71 GHz radijo dažnių juostas, priklausomai nuo tarptautinių sutarčių ir šalies dažnių paskirstymo situacijos.“

„Lietuvoje tyrimų dėl 5G technologijų poveikio sveikatai nebuvo atlikta“.

- 2019 m. Vasario 6 d. Jungtinių Valstijų Senate įvyko Komercijos, mokslo ir transportavimo komiteto klausymas dėl 5G belaidžio ryšio technologijos ateities. Senatoriui Richardui Blumenthaliui telekomunikacijų pramonės atstovų buvo patvirtinta, kad moksliniai tyrimai dėl 5G galimo poveikio sveikatai nėra atlikti.

<https://betweenrockandhardplace.wordpress.com/2019/02/13/usa-senate-hearing-2019-5g-safety-relies-solely-on-low-power-assumption-deja-vu-all-over-again/>

Naujos kartos interneto prieigos infrastruktūros plėtojimas (didinant elektromagnetinio lauko leistinas ribines vertes, tankinant ryšių tinklus, teikiant daugiau bevielio ryšio paslaugų) reikštų daugiau elektromagnetinės taršos, poveikiu, kuris nėra ištirtas - patvirtintas saugiu.

- **PASAULIO SVEIKATOS ORGANIZACIJOS PADALINYS IARC** 2011m. elektromagnetinius laukus klasifikavo kaip galimai kancerogeniškus žmonėms.

https://www.iarc.fr/wp-content/uploads/2018/07/pr208_E.pdf

- Google nuorodoje „[Projektas](#)“ yra patalpintas aiškinamasis **SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS** įsakymo projekto grupės raštas dėl HN 80:2011 pakeitimo projekto, kuriame dėstoma, kad:

"kancerogeniškumo klasifikavimas sudaro prielaidas spręsti, kad radijo dažnių juostos elektromagnetiniai laukai žmonių sveikatai daro ne tik neigiamą šiluminį poveikį",

"klausimas dėl akustinės neuromos lieka atviras",

"kai kuriais atvejais buvo nustatyta deoksiribonukleorūgšties (DNR) grandinės trūkių ir vijų sutrikimų".

„Atsižvelgiant į Tarybos rekomendacijos 1999/519/EC preambulės 15 punkto nuostatas, pagal Europos Bendrijos steigimo sutartį valstybės narės gali nustatyti aukštesnį apsaugos lygį nei nustatyta Tarybos rekomendacijoje 1999/519/EC“.

- **ICNIRP** rekomendacijos, 1998 m.

<https://www.icnirp.org/cms/upload/publications/ICNIRPemfgdl.pdf>

Pulsinių ir amplitudė moduluojamų bangų sukeltas poveikis

'Intensyvūs pulsiniai mikrobangų laukai buvo raportuoti kaip veikiantys pelių išgąščio reakcijas, sukeliančias kūno judesius.' („*Exposure to intense pulsed microwave fields has been <...>*“, p. 506).

'Amplitudė moduluojami laukai taip pat buvo raportuoti kaip elektrinių smegenų aktyvumą keičiantys (Bawin et al. 1974), slopinantys limfocitų T citotoksinių aktyvumą (Lyle et. al. 1983).' („*Amplitude-modulated fields have <...>*“, p. 506).

- ICNIRP rekomendacijos, Appendix B (vertinimo literatūra), 2018 m.

<https://www.icnirp.org/en/activities/public-consultation/index.html>

„Šiose gairėse buvo panaudota PSO (Pasaulio sveikatos organizacijos, 2014 m.) ir SCENIHR ataskaitos literatūros apžvalga kaip mokslinės sveikatos literatūros pagrindas, norint nustatyti su radijo dažnių EML susijusius pavojus ir (arba) riziką.“ (*„Accordingly, the present guidelines have used the literature review <...>“, eil. 1).*

Šioje ICNIRP vertinimo literatūroje rašoma, kad:

„Epidemiologiniai tyrinėjimai yra daugiausia stebimieji ir todėl, priklausomai nuo studijų srities, 40 įvairių rūšių priežastinių tendencingumų kelia susirūpinimą.“

(*„Epidemiological research is mostly observational <...>“, eil. 1).*

„Specifiškai yra nepakankama informacijos apie radijo dažnių EML poveikį skeleto, raumenų, kvėpavimo, virškinimo ir ekskrecinėms sistemoms. Todėl šios sistemos toliau nėra nagrinėjamos.“ (*„Specifically, there is insufficient information <...>“, eil. 52).*

2.1. Smegenų elektrinis aktyvumas ir pažintinė veikla

„Ribotai atlikta epidemiologinių tyrimų dėl aukštesnių kognityvinių funkcijų. Yra pranešimų apie subtilius poveikius susijusius su radijo dažnių EML.“ (*„There is limited epidemiological research <...>“, eil. 86).*

3. Klausos, kalbos ir regos funkcijos

„Epidemiologinių tyrimų, susijusių su prietaisų, skleidžiančių radijo dažnio EML, sensoriniu poveikiu, yra labai mažai.“ (*„There is very little epidemiological <...>“, eil. 205).*

5. Neurodegeneratyviniai negalavimai

„Tyrimų susijusių su žmonių neurodegeneratyviniais negalavimais nėra“ (*„No human experimental studies exist for neurodegenerative diseases“, eil. 233).*

- SCENIHR 2015 m. nuomonė dėl galimo elektromagnetinių laukų poveikio sveikatai

3.4.4. Kiti mechanizmai

(„Radical pair“ mechanizmas)

https://ec.europa.eu/health/scientific_committees/emerging/docs/scenihr_o_041.pdf

„Šis mechanizmas buvo pasiūlytas (*Ritz ir kitų, 2000*) kaip priemonė, kuria kai kurios paukščių ir kitų gyvūnų rūšys migracijos metu gali naudoti Žemės magnetinį lauką kaip navigacijos informacijos šaltinį ir ši nuomonė yra paremta eksperimentiškai (*Ritz et. al. 2004*).“ (*„This mechanism has been suggested <...>“, p. 59).*

„Buvo nustatyta, kad maždaug 0,6 MHz ir didesni laukai sąlygojo raudongurklių dezorientaciją.“ (*„It was found that fields of around 0.6 MHz <...>“, p. 59).*

„Georgiou (2010) pranešė apie kai kuriuos radijo dažnių laukų tyrimus, kuriuose pateikiami įrodymai apie oksidacinio streso sukėlimą laisvųjų radikalų porų mechanizmu biologinėse sistemose.“ (*„Georgiou (2010) reported some studies <...>“, p. 59).*

3.6.1. Neoplastiniai negalavimai (In vitro studijų išvados)

„DNR vientisumas buvo paveiktas kai kuriuose tyrimuose.“ (*„DNA integrity was affected in some investigations“, p. 101).*

3.6.5. Išvados dėl radijo dažnių laukų poveikio sveikatai

(Nervų sistema)

„Panašu, kad priklausomai nuo EML signalo, teta bei delta dažnių diapazonai NREM miego būsenoje gali būti paveikti.“ (*„It seems that depending on the EMF signal <...>“, p. 153).*

3.10.3. Kombinuota skirtingų EML ekspozicija

„Novikovas ir bendradarbiai vertino kombinuotosios ELF ir SMF ekspozicijos poveikį BALB/c pelėms.“ (*„Novikov and co-workers <...>“, p. 203).*

„Gauti rezultatai parodė, kad kombinuoto poveikio priešnavikinis aktyvumas buvo didesnis nei vieno dažnio ekspozicijų.“ (*„The results obtained showed <...>“, p. 204).*

3.13. Tyrimų rekomendacijos

„kai kurių dažnių ar moduliacijų tyrimai yra labai riboti, ypatingai, kalbant apie naujas ir atsirandančias technologijas.“ (*„research with some frequencies <...>“, p. 218).*

3.13.4. Radijo dažnių laukai

„Tolimesni tyrimai dėl radijo dažnių laukų poveikio susijusio su mobiliųjų telefonų naudojimu ir vaikų smegenų navikais yra rekomenduojami kaip aukšto prioriteto [R19].“ (*„Further studies of the effects of RF fields <...>“, p. 220).*

Nuomonė

1. 2009 metų nuomonės atnaujinimui dėl naujai turimos informacijos (Radijo dažnių laukai)

„Ankstesnius tyrimus, rodančius, kad radijo dažnių ekspozicija gali paveikti smegenų veiklą, kurią atspindi EEG (elektroencefalografijos) pokyčiai pabudimo ir miego metu, patvirtina naujesnių tyrimų rezultatai.“ (*„Previous studies suggesting <...>“, p. 225).*

„Daugybė in vitro tyrimų, susijusių su genotoksiniais ir ne genotoksiniais padariniais buvo paskelbti nuo paskutinės Nuomonės.“ (*„A large number of in vitro studies <...>“, p. 226).*

„kai kuriais atvejais buvo pastebėti DNR grandinės trūkiai ir vijų sutrikimai.“ (*„in some cases DNA strand breaks and spindle disturbances were observed“, p. 226).*

- ATSARGUMO PRINCIPAS

SUTARTYJE DĖL EUROPOS SĄJUNGOS VEIKIMO

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012E191&from=LT>

191 straipsnyje (ex 174 straipsnis) antras skyrius numato, kad Sąjungos aplinkos politika yra grindžiama atsargumo principu.

EUROPOS KOMISIJOS KOMUNIKATE DĖL ATSARGUMO PRINCIPŲ (52000DC0001)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52000DC0001&from=LT>

1. Įžanga

„Ar pasitelkti atsargumo principą sprendžiama kai nėra pakankamos mokslinės informacijos, išbaigtumo ar yra neaiškumas dėl galimų poveikio efektų aplinkai ar žmonėms, gyvūnų ar augalų sveikatos pavojaus ir apsaugos lygmeniu trūksta nuoseklumo.“ (*„Whether or not to invoke the Precautionary Principle <...>“).*

5.1.2. Mokslinis vertinimas

„Būtent situacijose, kai neigiamas poveikis pasireiškia tik po ilgo ekspozicijos laiko yra sunkiau įrodyti priežastinį ryšį moksliai ir dėl šios priežasties dažnai turi būti vadovaujamasi atsargumo principu.“ (*„The risk reduction measure should not be limited to immediate risks <...>“).*

6.4. Įrodinėjimo pareiga

„Tai itin galioja substancijoms, kurios laikomos „a priori“ pavojingomis arba kurios yra potencialiai pavojingos tam tikru absorbcijos lygiu. Šiuo atveju įstatymų leidėjas, siekdamas atsargumo, aiškiai išdėstė įrodinėjimo pareigą reikalaudamas, kad substancijos būtų laikomos pavojingomis, kol neįrodyta kitaip.“ (*„This applies in particular to substances <...>“*).

RIO DEKLARACIJA DĖL APLINKOS IR PLĖTROS

dažnai trumpiau įvardijama kaip [Rio deklaracija](#), yra dokumentas, priimtas 1992 m. Rio de Žaneire vykusioje Jungtinių Tautų Aplinkos ir plėtros konferencijoje. Deklaracija susideda iš 27 trumpų principų, kuriais remiantis šalys turėtų toliau bendradarbiauti siekdamas tarptautinių susitarimų.

15 principas

„Siekiant apsaugoti aplinką, atsargumo principas turi būti plačiai taikomas valstybėse narėse pagal jų išgales. Jei yra rimtos ar negrįžtamos žalos grėsmė, mokslinio aiškumo trūkumas neturi būti naudojamas priežastimi atidedant ekonomiškai efektyvias priemones, skirtas užkirsti aplinkos pablogėjimui.“ (*„In order to protect the environment, the precautionary approach <...>“*).

<https://www.cbd.int/doc/ref/rio-declaration.shtml>

Atsargumo principo naudojimas numatomas ir **LONDONO REZOLIUCIJOJE** (2009m.) ribojant vaikų ir jautresnių žmonių grupių (dėl epilepsijos ar širdies sutrikimų) ekspoziciją. (*„Based on the precautionary principle, children and vulnerable groups <...>“*).

http://www.icems.eu/docs/resolutions/London_res.pdf

- EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2013/35/ES

dėl būtiniausių sveikatos ir saugos reikalavimų, susijusių su fizikinių veiksmų (elektromagnetinių laukų) keliama rizika darbuotojams

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013L0035&from=LT>

kadangi skyriuje numatoma, kad :

(23) „sistemoje, skirtoje užtikrinti aukšto lygio apsaugą nuo nepageidaujamo poveikio sveikatai ir rizikos saugai, galinčio kilti dėl elektromagnetinių laukų ekspozicijos, turėtų būti deramai atsižvelgta į tam tikroms ypatingos rizikos grupėms priskiriamus darbuotojus ir vengiama veikimo sutrikimo problemų arba poveikio medicinos prietaisų, kaip antai metalinių protezų, širdies stimuliatorių, defibriliatorių, kochlearinių ir kitokių implantų arba ant kūno dėvimų medicinos prietaisų, veikimui. Prietaisų, ypač stimuliatorių, veikimo sutrikimo problemų gali kilti net esant žemesniems nei VL lygiams“.

- APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMAS

Aplinkos apsauga yra visos valstybės bei kiekvieno jos gyventojo rūpestis ir pareiga. Visuomenės, kuriai daro arba gali daryti poveikį sprendimai aplinkos ir jos apsaugos srityje, kuri yra suinteresuota šiais sprendimais. Tikėtina, kad dirbtinių radijo dažnių elektromagnetinių laukų leistinų verčių didinimas, bevielio 5G ryšio plėtojimas, ryšio tinklų tankinimas, sąlygotų neigiamą aplinkos ar jos elementų pokytį.